

СИЛАБУС

«Актуальні проблеми міжнародних відносин та світової політики»

(назва навчальної дисципліни)

Викладач

Дедурін Геннадій Геннадійович

Кандидат історичних наук, доцент

е-пошта: dartford8144@gmail.com

телефон: 066 239 51 31

часи роботи: _____

Академічний період

I семестр 2020/2021 н.р.

Академічні години

дні тижня

час проведення за розкладом

Місце проведення

Аудиторія , майдан Свободи,

Навчальне навантаження

3 кредити ЄКТС, 90 годин

Пререквізити:

зادля успішного освоєння курсу здобувач вищої освіти має володіти базовими знаннями з історії міжнародних відносин, всесвітньої історії, зовнішньої політики України, політології, міжнародних економічних відносин, теорії міжнародних відносин та світової політики тощо.

Постреквізити:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти таких результатів навчання:

загальні компетентності:

ЗК 1 – розуміння предметної області спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»;

ЗК 2 — здатність до здійснення аналізу та критичного оцінювання політичних, культурних, економічних та соціальних явищ і подій;

ЗК 5 – уміння формулювати в усній та письмовій формі свої думки, базуючись на знаннях граматичних норм;

ЗК 6 – уміння ідентифікувати та формулювати проблеми галузі міжнародних відносин;

ЗК 7 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів;

ЗК 9 – здатність до професійного спілкування, забезпечення гармонійних та конструктивних взаємовідносин при виконанні професійних завдань.

Фахові компетентності:

ФК 2 – здатність аналізувати і прогнозувати політичний та соціально-економічний розвиток країн та регіонів;

ФК 3 – здатність узагальнювати та оцінювати інформацію зовнішньополітичного, зовнішньоекономічного та міжнародно-правового характеру;

ФК 5 – здатність аналізувати конкретні ситуації міжнародних відносин на підставі історичного, дипломатичного, економічного та правового підходів;

ФК 7 – уміння збирати, обробляти та аналізувати інформацію міжнародного характеру з різноманітних джерел;

ФК 8 – здатність виявляти можливі як безпосередні, так і потенційні загрози та виклики міжнародній безпеці та основні напрями політики щодо зменшення та нейтралізації ризиків.

Програмні результати навчання:

ПРН1 – знання основних акторів світової політики і міжнародних відносин.

ПРН2 – уміти визначати головні тенденції сучасного світового розвитку, його рушійні сили, суперечності, проблеми і виклики у політичній, соціально-економічній, екологічній та інших сферах.

ПРН3 – володіти навичками дослідницької діяльності, включаючи аналіз проблем, постановку цілей і завдань, виділення об'єкта і предмета дослідження, вибір способу і методів дослідження.

ПРН4 – працювати з інформацією: знаходити, оцінювати та використовувати інформацію з різних джерел, необхідну для вирішення наукових і професійних завдань.

ПРН5 – здатність до самостійного структурування проблем політичної, економічної і соціальної трансформації сучасного світу.

ПРН6 – Визначення політичних, дипломатичних, безпекових, суспільних, економічних й інших ризиків у сфері міжнародних відносин та глобальних процесів.

Призначення навчальної дисципліни:

Дисципліна «Актуальні проблеми міжнародних відносин та світової політики» є складовою освітньо-професійної програми: підготовки бакалавра спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії».

Мета дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є надання студентам цілісного уявлення щодо найбільш актуальних проблем міжнародних відносин та світової політики сьогодення у контексті геополітичних перетворень, що відбулися після розпаду біполярної системи міжнародних відносин. З'ясування причин їх появи, генези та можливих шляхів вирішення.

Завдання вивчення дисципліни:

- розкриття сутності і взаємозв'язку понять «світова політика» і «міжнародні відносини»;
- визначення ролі та місця дисципліни в структурі сучасного гуманітарного знання;

- ознайомлення студентів з вузловими питаннями у міжнародних відносинах, що набули актуальності на межі XX – XXI століть;
- визначення сучасних зовнішньополітичних пріоритетів найбільш розвинутих країн світу;
- виявлення причин конфліктних ситуацій у міжнародних відносинах на сучасному етапі та з'ясування можливих шляхів їх вирішення;
- отримання навичок самостійного опрацювання джерел різного походження (дипломатичні документи, інформаційні ресурси, міжнародна аналітика, статистичні дані тощо);
- формування у студентів критичного, аналітичного мислення, здатності до всебічного аналізу тих чи інших проблемних ситуацій, з урахуванням сучасного методологічного інструментарію гуманітарних наук та цивілізаційного підходу.

Інформаційні ресурси:

Основна література

1. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях. Монографія. / Макаренко Є., Погорська І., Рижков М. та ін. К.: Центр вільної преси, 2014. 472 с.
2. Гантінгтон С. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. Львів: Кальваїя, 2006. с. 156
3. Ди Нольфо Э. История международных отношений (1918-1999 гг.). В 2-х томах. М.: Логос, 2003. Т.1. 592 с., Т.2. 744 с.
4. Дюррозель Ж-Б. Історія дипломатії від 1919 року і до наших днів/Пер. з фр. Є. Марічева. К.: Основи, 1995. 903 с.
5. Зеленев Л. Современная глобализация: Состояние и перспективы. М.: ЛЕНАНД, 2009. 304 с.
6. Коппель О. Міжнародні відносини XX століття. К.:ФАДА, ЛТД, 2008. 256 с.
7. Майборода О. Етнічність у міжнародній системі. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2015. 408 с.
8. Прохоренко И. Европейская интеграция и проблема сепаратизма в государствах – членах ЕС. М: ИМЭМО РАН, 2018. 94 с.
9. Цветков Г. Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917 – 1945 рр. К., 1997.
10. Шепелєв М. Теорія міжнародних відносин: Підручник. К.: Вища Школа, 2004. 622 с.

Допоміжна література

1. Батюк В. Мировая политика: учебник для академического бакалаврата. М.: Издательство Юрайт, 2017. 256 с.
2. Более безопасный мир: наша общая ответственность: доклад Группы высокого уровня ООН по угрозам, вызовам и переменам. *Официальный сайт*

ООН. URL: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N04/602/33/PDF/N0460233.pdf?OpenElement>

3. Бостан С. Особенности распространения сепаратистских тенденций в современном мире в контексте развития глобализационных процессов. *Studia Humanitatis*. 2016. № 1. С. 7 – 12.
4. Капітоненко М. Міжнародні конфлікти: навчальний посібник. К.: Либідь, 2009. 352 с.
5. Китинг М. Новый регионализм в Западной Европе. *Логос*. 2003. № 6 (40). С. 67–116.
6. Сазонова К. Участие «великих держав» в миротворческой деятельности ООН. *Научные ведомости Белгородского государственного университета. Серия: История. Политология. Экономика. Информатика*. 2009. № 1. С. 173 – 179.
7. Современные глобальные проблемы / Отв. ред. В. Барановский, А. Богатуров. М.: Аспект Пресс, 2010. 350 с.
8. Современные международные отношения / Под ред. А. Торкунова. М.: Аспект Пресс, 2012. 688 с.
9. Trevo R. Social Media and Foreign Policy. *Oxford Research Encyclopedia of Politics*, 2017.
10. Weber C. *International Relations Theory. A Critical Introduction*. L.: Routledge, 2010. 264 p.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Ключові запити для пошуку у світовій мережі відповідних інформаційних ресурсів:

1. Project Gutenberg (<http://www.gutenberg.org/>); Globethics.Net (<http://www.globethics.net/>);
2. Cambridge University Press – Humanities & Social Sciences (journals.cambridge.org/);
3. Taylor & Francis (<http://www.tandfonline.com/>);
4. The Online Books Page (<http://onlinebooks.library.upenn.edu/>);
5. ProQuest (<http://www.proquest.com/>);
6. Sage (<http://online.sagepub.com/>);
7. The Digital Public Library of America (<http://dp.la/>);
8. The Internet Public Library (<http://www.ipl.org/>);
9. The World Digital Library (<http://www.wdl.org/>).

Політика курсу

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

Дисципліна складається із 32 годин лекцій, 32 годин семінарських занять, 26 годин самостійної роботи (ознайомлення із відповідною літературою, вирішення кейсів, підготовка контрольної роботи, презентацій тощо).

Перескладання екзаменаційної роботи відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Передбачається зарахування результатів навчання у разі, якщо студент прослухав аналогічний курс (або його частину) у будь-якому університеті України або Європи, був учасником міжнародних проєктів Жан-Моне модуль, K1, у межах якого вивчалась така ж дисципліна (його частина), або слухачем такого ж дистанційного курсу на платформі «Prometheus», Coursera та інших, і при цьому має підтвердження – сертифікат про результати навчання (оцінку).

Списування під час екзаменаційної роботи заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є важливим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.

Протоколи комунікації

Програма і силабус курсу розмішено на сайті кафедри туристичного бізнесу та країнознавства. Комунікації із викладачем можна вести через електронну пошту та телеграм-канал курсу, а також сайт дистанційного навчання Каразінського університету, на якому представлено відповідний курс.

Студенти мають регулярно перевіряти зазначені канали комунікації з періодичністю не менше одного разу на тиждень.

Форми контролю та критерії оцінювання

Методи контролю

1. Участь у семінарських заняттях. Максимальна сума балів, яку може отримати студент за підсумками семінарських занять – 60 балів. Бали нараховуються за активну участь в обговоренні представлених питань, дискусію, відповіді на основні і додаткові запитання, вирішення кейсів тощо.

2. Підсумковий контроль під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин.

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання – 10 балів

Творче питання – 15 балів

Тести – 15 балів (6 тестових завдань x 2,5 бали)

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму екзаменаційного білета (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь

Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота													Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1						Розділ 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	KP			
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	12	60	40	100

T1, T2 ... T8 – теми розділів.

Критерії оцінювання

Семінарські заняття

Вид завдання, що оцінюється	Система оцінювання знань, бали	Критерії оцінки
Оцінювання знань практичних занять (письмова або усна відповідь)	4.0	виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вмів грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання
	3.0-2.0	виставляється здобувачу вищої освіти, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок
	1.0	виставляється, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив недостатні знання основного програмного матеріалу, в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення

Екзамен

Оцінка 35–40 балів передбачає повне і впевнене засвоєння програми курсу, знання основної і додаткової літератури, уміння аналізувати й узагальнювати матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

30–34 бали виставляється за впевнене засвоєння курсу, уміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

20–29 балів передбачає виконання всіх вимог до оцінки «В», за наявності принципових помилок при викладенні засвоєного матеріалу або неповних висновків.

10–19 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання

практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

1–9 балів передбачає виконання всіх вимог до оцінки «D», а також, коли у студента виникають проблеми навіть з відтворенням основного матеріалу курсу.

0 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал, передбачений програмою курсу.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	Для чотирирівневої системи оцінювання	Для дворівневої системи оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70 – 89	добре	
50 – 69	задовільно	
1 – 49	незадовільно	не зараховано

КАЛЕНДАР КУРСУ

«Актуальні проблеми міжнародних відносин та світової політики»

№ тижня (дні тижня)	Тема	Форми організації навчання	Кількість годин	Завдання для самостійної роботи
1 семестр 2020 – 2021 навчального року				
1	Тема 1. Вплив процесів глобалізації на світову політику і міжнародні відносини	Лекція, семінарське заняття	4	<i>Завдання:</i> - лекційний матеріал доповнити детальним ознайомленням з проявами глобалізаційних рухів у світовій політиці; - вміти характеризувати основні переваги та небезпеки глобалізації як для розвинутих країн, так і країн 3-го світу
2	Тема 2. Вплив процесів регіоналізації на світову політику і міжнародні відносини	Лекція, семінарське заняття	4	<i>Завдання:</i> - лекційний матеріал доповнити інформацією стосовно поняття «регіоналізація» та її рівні; - вміти визначати роль регіоналізації як важливого фактору зовнішньої і внутрішньої політики сучасних держав
3-4	Тема 3. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси в сучасному світі	Дві лекції, два семінарських заняття	8	<i>Завдання:</i> - звернути увагу на поняття і різновиди міжнародної інтеграції; - характеризувати проблеми та протиріччя інтеграційних процесів; - визначити діалектичний зв'язок процесів інтеграції та дезінтеграції
5	Тема 4. Сепаратизм чи право націй на самовизначення: дилема сучасної світової політики	Лекція, два семінарських заняття	6	<i>Завдання:</i> - встановити специфічні риси північноамериканського сепаратизму (квебекська проблема); - знати типологію сепаратистських рухів; - вміти характеризувати проблеми регіонального сепаратизму у контексті європейської інтеграції
6-7	Тема 5. Вплив релігії на сучасну світову	Дві лекції, семінарське заняття	6	<i>Завдання:</i> - з'ясувати наскільки сучасна світова політика залежить від впливу релігійних факторів;

	політику			- встановити, яким чином релігійні ідеї використовуються адептами міжнародного тероризму; - з'ясувати, яким чином релігійний чинник використовується у зовнішній політиці провідних країн світу
8	Тема 6. Поширення ідей ліво та правопулізму та їх вплив на сучасну світову політику	Лекція, семінарське заняття	4	<i>Завдання:</i> - знати історичні витоки популістських рухів та їх ідейний арсенал; - звернути увагу на те, чому популізм називають «хворобою демократії»; - характеризувати зовнішньополітичні погляди ліво- та правопопулістів
9	Тема 7. Феномен країн-ізгоїв у міжнародних відносинах	Лекція, семінарське заняття	4	<i>Завдання:</i> - розглянути обставини появи даного терміну у арсеналі фахівців-міжнародників; - вміти пояснити, чому існування подібних країн загрожує міжнародній безпеці; - знати основні ознаки країни-ізгоїв
10-11	Тема 8. Національні меншини як вагомий фактор впливу на міжнародні відносини: історія та сучасність	Дві лекції, два семінарських заняття	8	<i>Завдання:</i> - характеризувати вплив фактору наявності національних меншин на взаємовідносини України та її сусідів; - бути готовим навести приклади країн, які через невирішеність проблеми національних меншин, потрапляли й потрапляють під критику міжнародної спільноти; - знати основні міжнародно-правові документи, що регулюють правове становище національних меншин
12-13	Тема 9. Гарячі точки сучасності: витоки конфліктів та шляхи їх подолання	Дві лекції, семінарське заняття	6	<i>Завдання:</i> - ознайомитися зі змістом поняття «гарячі точки»; - вміти характеризувати причини основних конфліктів сучасності; - наводити приклади вдалого вирішення подібних конфліктів завдяки залученню міжнародних організацій та міжнародної спільноти
14-15	Тема 10. Зовнішня політика Російської	Дві лекції, семінарське заняття	6	<i>Завдання:</i> - пояснювати причини трансформації зовнішньої політики Росії, що розпочалися з початку 2000-х років; - вміти визначати, чим імперські зазіхання РФ небезпечні для сусідніх країн, зокрема

	Федерації – як виклик існуючій системі міжнародних відносин			і на прикладі України
15	Тема 11. Торгівельні війни у сучасному світі та їх вплив на економічні та політичні відносини між країнами	Семінарське заняття	2	<i>Завдання:</i> - лекційний матеріал доповнити історичним екскурсом, який допоможе краще зрозуміти генезу цього явища та його вплив на міжнародні відносини протягом останніх десятиліть
16	Тема 12. Нові виклики і загрози міжнародній безпеці	Лекція, два семінарських заняття	6	<i>Завдання:</i> - вміти пояснювати чи можна відносити до учасників міжнародних відносин національно-визвольні і сепаратистські рухи, мафіозні угруповання, терористичні організації? - розкрити сутність поняття «гібридна війна»
	Канікули			